

KARTA PRZEDMIOTU

Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Wiktymologia
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Victimology
Kierunek studiów	Prawo
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	jednolite magisterskie
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	studia stacjonarne
Dyscyplina	nauki prawne
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr Marek Smarzewski
---	---------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład			
konwersatorium	15	VII, IX	3
ćwiczenia			
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	Przedmiot przeznaczony dla studentów IV i V roku studiów. Studenci powinni posiadać wiedzę z zakresu prawa karnego procesowego i materialnego.
-------------------	--

Cele kształcenia dla przedmiotu

Przekazanie studentom podstawowej wiedzy z dziedziny wiktymologii. Omówienie kluczowych pojęć z zakresu wiktymologii, scharakteryzowanie wiktymologii, rodzajów wiktymologii, ze szczególnym wskazaniem na wiktymologię kryminalną i jej przedmiot.
Opisanie zjawiska wiktymizacji kryminalnej i mechanizmów służących jej zapobieganiu w toku procesu karnego.
Określenie miejsca ofiary przestępstwa na tle szeroko rozumianego prawa karnego. Przeprowadzenie rozróżnień pomiędzy pojęciami biernego podmiotu przestępstwa (ofiary przestępstwa w rozumieniu prawa karnego), ofiary w sensie wiktymologicznym, pokrzywdzonego oraz poszkodowanego.
Przedstawienie statusu pokrzywdzonego w polskim prawie karnym procesowym. Szczegółowe omówienie uprawnień pokrzywdzonego, przysługujących mu w toku procesu karnego, jego wpływu na ten proces i karnoprosesowych instrumentów, służących naprawieniu szkody, wynikającej z faktu popełnienia przestępstwa.
Omówienie praw pokrzywdzonego do ubiegania się o świadczenia tytułem rekompensaty za krzywdy i szkody wynikające z przestępstwa na podstawie obowiązujących aktów prawnych.
Zapoznanie z krajowymi i europejskimi standardami z zakresu ochrony ofiar przestępstw.

Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Zna podstawowe pojęcia z zakresu wiktymologii.	K_W03
W_02	Ma podstawową wiedzę o źródłach prawa odnoszących się do problematyki z dziedziny wiktymologii kryminalnej i hierarchii norm prawnych odnoszących się do ofiary przestępstwa.	K_W04
W_03	Ma pogłębioną wiedzę z zakresu prawa karnego procesowego w odniesieniu do statusu pokrzywdzonego w procesie karnym i prawnych instrumentów służących jego ochronie.	K_W07
W_04	Ma pogłębioną wiedzę w odniesieniu do wybranych struktur i instytucji odnoszących się do ochrony ofiary przestępstw.	K_W08
W_05	Ma wiedzę o rodzajach więzi społecznych i rządzących nimi prawidłowościach i ich wpływie na rozwój wiktymologii, w tym na wzmacnianie prawnej ochrony ofiar przestępstw.	K_W09
W_06	Zna metody i narzędzia w tym techniki pozyskiwania danych właściwe dla wiktymologii.	K_W10
W_07	Ma wiedzę o normach prawnych organizujących struktury i instytucje prawne oraz rządzące nimi prawidłowości. Identyfikuje w tym zakresie kierunki rozwoju wiktymologii.	K_W11
W_08	Ma wiedzę z zakresu prawa karnego procesowego, pozwalającą na zrozumienie roli pokrzywdzonego w polskim procesie karnym i możliwości praktycznego wykorzystania przysługujących mu instrumentów prawnych, służących realizacji jego	K_W12

	uprawnień	
W_09	Zna i rozumie aksjologiczny kontekst oraz normatywne i praktyczne aspekty przedsiębiorczości.	K_W13
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Potrafi dokonać obserwacji i interpretacji zjawisk społecznych, gospodarczych oraz prawnych, stosować w praktyce przepisy prawa karnego, w tym zwłaszcza procesowego, odnoszące się do ofiar przestępstw.	K_U01
U_02	Potrafi formułować i rozstrzygać praktyczne problemy z zakresu prawa karnego procesowego, na podstawie analizy wybranych stanów faktycznych związanych z udziałem pokrzywdzonego w procesie karnym, dobierając przy tym odpowiednie metody i narzędzia badawcze w celu znalezienia rozwiązania konkretnego problemu.	K_U02
U_03	Posiada umiejętność posługiwania się pojęciami z zakresu wiktymologii w celu rozumienia i analizy zjawisk prawnych.	K_U03
U_04	Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności z zakresu wiktymologii, korzystając z różnych źródeł, w tym z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.	K_U04
U_05	Posiada umiejętności obejmujące formułowanie i analizę problemów prawnych z zakresu wiktymologii, dobór właściwych metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników pozwalające na rozwiązanie problemów prawnych.	K_U05
U_06	Potrafi właściwie analizować przyczyny i przebieg	K_U06

	wybranych procesów i zjawisk oraz prognozować ich skutki w zakresie dotyczącym ofiar przestępstw i ich ochrony.	
U_07	Potrafi w sposób precyzyjny i spójny wypowiadać się w mowie i na piśmie na tematy dotyczące wybranych zagadnień z zakresu wiktymologii przy wykorzystaniu różnych ujęć teoretycznych, korzystając zarówno z dorobku nauk prawnych jak i innych dyscyplin.	K_U07
U_08	Potrafi używać specjalistycznego języka prawnego i porozumiewać się w sposób precyzyjny i spójny przy użyciu różnych technik komunikacyjnych ze specjalistami w zakresie prawa w zakresie dotyczącym ofiar przestępstw, jak i z odbiorcami spoza grona specjalistów.	K_U08
U_09	Posiada umiejętność samodzielnego merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów w tym stawiać tezy, trafnie formułować wnioski oraz tworzyć syntetyczne podsumowania i oceny wybranych problemów z zakresu wiktymologii.	K_U09
U_10	Posiada umiejętność wykorzystania zdobytej wiedzy z zakresu wiktymologii w różnych zakresach i formach do rozstrzygania dylematów pojawiających się w pracy zawodowej, w szczególności krytycznej analizy skuteczności i przydatności stosowanej wiedzy.	K_U10
U_11	Potrafi samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie w tym uzupełniać i doskonalić nabytą wiedzę	K_U12

	i umiejętności, a także ukierunkowywać innych w tym zakresie	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Ma świadomość zdobytej wiedzy teoretycznej i praktycznej z zakresu wiktymologii oraz ze względu na osiągniętą gotowość do oceny posiadanej wiedzy i umiejętności rozumie konieczność stałego jej rozszerzania w celu rozwoju zawodowego i odpowiedzialnego wykonywania swojej roli zawodowej.	K_K01
K_02	Umie przyjmować i wyznaczać zadania, ma elementarne umiejętności organizacyjne pozwalające mu na realizację zakładanych celów. Bierze odpowiedzialność za powierzone mu zadania.	K_K02
K_03	Potrafi oceniać priorytety służące terminowej, profesjonalnej i efektywnej realizacji zadań istotnych z punktu widzenia praktyki zawodowej w sprawach karnych, w tym w związku z możliwością przyszłego świadczenia pomocy prawnej ofiarom przestępstw.	K_K03
K_04	Ma przekonanie o wadze zachowania się w sposób profesjonalny, refleksji na tematy etyczne i przestrzegania zasad etyki zawodowej w odniesieniu do ofiar przestępstw.	K_K04
K_05	Jest przygotowany do inicjowania i realizacji działań związanych z pomocą prawną ofiarom przestępstw, potrafiąc przewidzieć społeczne i prawne skutki swojej działalności.	K_K05

K_06	Jest gotów do samodzielnego podejmowania decyzji w zakresie odnoszącym się do postępowania z ofiarami przestępstw i niesienia pomocy tymże w oparciu o normy etyczne i prawne	K_K06
K_07	Odpowiedzialnie wypełnia swoją rolę zawodową oraz zobowiązania, mając wzgląd na potrzebę poszanowania godności ofiar przestępstw i zagwarantowania realizacji ich praw i zabezpieczenia ich interesów w toku postępowania karnego.	K_K07
K_08	Umie myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy i kreatywny, będąc uwrażliwionym na sytuację ofiar, ich potencjalne szkody i cierpienia wynikające z faktu popełnienia przestępstwa, w tym ryzyko zaistnienia zjawiska wtórnej wiktymizacji.	K_K08

Opis przedmiotu/ treści programowe

Wiktymologia – pojęcie, przedmiot, rodzaje. Powstanie, rozwój wiktymologii i sposoby jej ujęcia. Ewolucja w zakresie postrzegania ofiary przestępstwa.

Kierunki badań wiktymologicznych ze szczególnym uwzględnieniem jej nurtu ukierunkowanego na działania podejmowane na rzecz poprawy sytuacji ofiar przestępstw.

Rozwój wiktymologii kryminalnej a ochrona ofiar przestępstw.

Ofiara przestępstwa w sensie wiktymologicznym, materialnoprawnym (bierny podmiot przestępstwa), pokrzywdzony, poszkodowany – rozróżnienie pojęć.

Międzynarodowe powszechne standardy ochrony ofiar przestępstw.

Charakterystyka krajowych standardów ochrony ofiar przestępstw.

Idea sprawiedliwości naprawczej i jej wpływ na kształtowanie oraz funkcjonowanie prawnokarnych instrumentów służących realizacji interesów ofiary w procesie karnym.

Uprawnienia pokrzywdzonego w procesie karnym.

Pokrzywdzony jako osobowe źródło dowodowe.

Szczególne tryby przesłuchania ofiar niektórych przestępstw.

Instytucja mediacji w procesie karnym i jej rola.

Uprawnienia pokrzywdzonego w postępowaniu w sprawach nieletnich.

Prawo pokrzywdzonego do ubiegania się o świadczenia tytułem kompensaty za krzywdy i szkody wynikające z przestępstwa.

Środki ochrony pokrzywdzonego w postępowaniu karnym.

Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Wykład konwersatoryjny; praca z tekstem; wykład problemowy	Zaliczenie pisemne	Uzupełniony i oceniony test
W_02	Wykład konwersatoryjny; praca z tekstem; wykład problemowy	Zaliczenie pisemne	Uzupełniony i oceniony test
W_03	Wykład konwersatoryjny; praca z tekstem; wykład problemowy; studium przypadku (case study)	Zaliczenie pisemne	Uzupełniony i oceniony test
W_04	Wykład konwersatoryjny; praca z tekstem; wykład problemowy; studium przypadku (case study)	Zaliczenie pisemne	Uzupełniony i oceniony test
W_05	Wykład konwersatoryjny; wykład problemowy	Zaliczenie pisemne	Uzupełniony i oceniony test
W_06	Wykład konwersatoryjny; wykład problemowy	Zaliczenie pisemne	Uzupełniony i oceniony test
W_07	Wykład konwersatoryjny; wykład problemowy	Zaliczenie pisemne	Uzupełniony i oceniony test
W_08	Wykład konwersatoryjny; praca z tekstem; wykład problemowy; studium przypadku (case study)	Zaliczenie pisemne	Uzupełniony i oceniony test
W_09	Wykład konwersatoryjny; praca z tekstem; wykład problemowy; studium przypadku (case study)	Zaliczenie pisemne	Uzupełniony i oceniony test
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Studium przypadku (case study); analiza prawna	Kazusy; pytania problemowe	Uzupełniony i oceniony test
U_02	Studium przypadku (case study); analiza prawna	Kazusy; pytania problemowe	Uzupełniony i oceniony test

U_03	Studium przypadku (case study); analiza prawna	Kazusy; pytania problemowe	Uzupełniony i oceniony test
U_04	Studium przypadku (case study); analiza prawna	Kazusy; pytania problemowe	Uzupełniony i oceniony test
U_05	Studium przypadku (case study); analiza prawna	Kazusy; pytania problemowe	Uzupełniony i oceniony test
U_06	Studium przypadku (case study); analiza prawna	Kazusy; pytania problemowe	Uzupełniony i oceniony test
U_07	Studium przypadku (case study); analiza prawna	Kazusy; pytania problemowe	Uzupełniony i oceniony test
U_08	Studium przypadku (case study); analiza prawna	Kazusy; pytania problemowe	Uzupełniony i oceniony test
U_09	Studium przypadku (case study); analiza prawna	Kazusy; pytania problemowe	Uzupełniony i oceniony test
U_10	Studium przypadku (case study); analiza prawna	Kazusy; pytania problemowe	Uzupełniony i oceniony test
U_11	Studium przypadku (case study); analiza prawna	Kazusy; pytania problemowe	Uzupełniony i oceniony test
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	Pytania problemowe ; wymiana poglądów	Uzupełniony i oceniony test
K_02	Dyskusja	Pytania problemowe; wymiana poglądów	Uzupełniony i oceniony test
K_03	Dyskusja	Pytania problemowe; wymiana poglądów	Uzupełniony i oceniony test
K_04	Dyskusja	Pytania problemowe; wymiana poglądów	Uzupełniony i oceniony test
K_05	Dyskusja	Pytania problemowe; wymiana poglądów	Uzupełniony i oceniony test
K_06	Dyskusja	Pytania problemowe; wymiana poglądów	Uzupełniony i oceniony test
K_07	Dyskusja	Pytania problemowe; wymiana poglądów	Uzupełniony i oceniony test
K_08	Dyskusja	Pytania problemowe; wymiana poglądów	Uzupełniony i oceniony test

Kryteria oceny, uwagi Zaliczenie pisemne, składające się z dwóch części: 1) test jednokrotnego wyboru; 2) pytania opisowe. W miarę potrzeby przewidziano możliwość przeprowadzenia zaliczenia zdalnie, za pośrednictwem platformy e-learningowej.

Ocena z zaliczenia - numeryczna w skali od 2 do 5.

Warunkiem uzyskania oceny:

2.0 na kolokwium jest rozwiązanie lub udzielenie odpowiedzi na mniej niż 50% zadań zaliczeniowych; 3.0 na kolokwium jest rozwiązanie lub udzielenie odpowiedzi na 50% zadań zaliczeniowych; 3.5 na kolokwium jest rozwiązanie lub udzielenie odpowiedzi na 60% zadań zaliczeniowych; 4.0 na kolokwium jest rozwiązanie lub udzielenie odpowiedzi na 70% zadań zaliczeniowych; 4.5 na kolokwium jest rozwiązanie lub udzielenie odpowiedzi na 80% zadań zaliczeniowych; 5.0 na kolokwium jest rozwiązanie lub udzielenie odpowiedzi na 90% do 100% zadań zaliczeniowych.

Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	15
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	75

Literatura

Literatura podstawowa
Bieńkowska E., <i>Wiktymologia</i> , Warszawa 2018. Bieńkowska E., <i>Wiktymologia. Zarys wykładu</i> , Warszawa 2000. Hołyst B., <i>Wiktymologia kryminalna</i> , Warszawa 2021. Kulesza C., <i>Wiktymologia procesowa</i> , Białystok 2020.
Literatura uzupełniająca
Bieńkowska E., <i>Państwowa kompensata przysługująca ofiarom niektórych przestępstw. Komentarz</i> , Warszawa 2011. Bieńkowska E., Mazowiecka L., <i>Prawa ofiar przestępstw</i> , Warszawa 2009. Bieńkowska E., Mazowiecka L., <i>Uprawnienia pokrzywdzonego przestępstwem</i> , Warszawa 2014. Braun K., <i>Victim Participation Rights. Variation Across Criminal Justice Systems</i> , Cham 2019. Doerner W.G., Lab S.P., <i>Victimology</i> , New York 2021. Dudka K., <i>Skuteczność ochrony praw pokrzywdzonego w postępowaniu przygotowawczym w świetle badań empirycznych</i> , Lublin 2006. Falandysz L., <i>Pokrzywdzony w prawie karnym i wiktymologii</i> , Warszawa 1980. Falandysz L., <i>Wiktymologia</i> , Warszawa 1979. Gronowska B., <i>Ochrona uprawnień pokrzywdzonych w postępowaniu przygotowawczym. Zagadnienia karnoprosowe i wiktymologiczne</i> , Toruń 1989. Hołyst B., <i>Wiktymologia</i> , Warszawa 2011. Mazowiecka L., <i>Mediacja karna jako instytucja ważna dla pokrzywdzonego</i> , Warszawa 2013. Misztal-Konecka J., <i>Roszczenia majątkowe osób najbliższych dla pokrzywdzonego</i> , Warszawa 2008. <i>Polska Karta Praw Ofiary</i> , Warszawa 2000. Smarzewski M., <i>Podmiot bierny przestępstwa na tle włoskiego prawa karnego</i> , Lublin 2013. Sych W., <i>Wpływ pokrzywdzonego na tok postępowania przygotowawczego w polskim procesie karnym</i> , Kraków 2006. Yager J., <i>Essentials of Victimology. Crime Victims, Theories, Controversies, and Victims' Rights</i> , New York 2022.